Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2214743
Steller: R. van der Meer
Datum commissie: 21-01-2025
Datum raadsvergadering: 21-01-2025

Team: Regie Openbare Ruimte
Teammanager: Dennis de Heer
Portefeuillehouder: T. L. M. Bennis
E-mail: r.vander.meer@hoorn.nl

Onderwerp
Kadernota 2026 GR Afvalbeheer Westfriesland

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Bijlage 1 Concept Kadernota Afvalbeheer Westfriesland 2026

De raad besluit

1. Een positieve zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 van de gemeenschappelijke regeling (GR) Afvalbeheer Westfriesland.
2. Een positieve zienswijze te geven op het besluit om de indexatie van 7,44% niet toe te passen op de gemeentelijke bijdrage.

Samenvatting
Het Afvalbeheer Westfriesland (voorheen Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland) heeft de Kadernota 2026 ingediend. De gemeenteraad van Hoorn wordt, als deelnemer in deze gemeenschappelijke regeling, gevraagd een zienswijze over deze kadernota af te geven. Dit kan tot 1 maart 2025. Gelet op de beperkte omvang en taken van Afvalbeheer Westfriesland is er in de Kadernota 2026 geen sprake van beleidsmatige keuzes die van invloed zijn op de geldstromen binnen het Afvalbeheer Westfriesland. Eventuele risico's voor de kosten voor de nazorg van de voormalige stortplaats Westwoud worden opgevangen vanuit de voorziening Westwoud.
In het kader van de bezuinigingsopgave is gekeken naar mogelijkheden om de kosten van het ABWF te verlagen. Gezien het minimale karakter van de gemeenschappelijke regeling bieden de structurele kosten geen ruimte voor besparingen. Om toch een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgave en omdat de exploitatie positief is, is besloten af te zien van de indexatie van 7,44% op 2026. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage op het niveau van 2025 blijft.

Het college stelt de raad daarom voor een positieve zienswijze af te geven op de Kadernota 2026.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Afvalbeheer Westfriesland heeft de Kadernota 2026 voorgelegd aan de Westfriese gemeenteraden. De raden kunnen tot 1 maart 2025 een zienswijze afgeven.

Belang
Door een zienswijze af te geven geeft de gemeenteraad van Hoorn invulling aan zijn controlerende rol over deze gemeenschappelijke regeling.

Centrale vraag
Wat wil de raad meegeven aan het Dagelijks Bestuur van Afvalbeheer Westfriesland over de Kadernota 2026?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Afvalbeheer Westfriesland voert voor de Westfriese gemeenten taken uit over de inzameling van huishoudelijk afval. Het overleggen van de Kadernota 2026 draagt bij aan een goede uitvoering van de gemeenschappelijke regeling. Dit is van belang voor de inwoners van Westfriesland.
In 2026 worden de volgende taken voor de GR Afvalbeheer Westfriesland voorzien: het beheer van de voormalige stortplaats Westwoud, het zorgdragen voor intergemeentelijke afstemming met betrekking tot afvalstoffenbeleid en uitvoering, DVO- en aandeelhouderszaken.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Dit voorstel draagt niet rechtstreeks bij aan de duurzaamheidsambitie van de gemeente Hoorn.

4. Kaders

Kadernota 2026
De GR voldoet met de kadernota 2026 aan het doel om gemeenteraden meer sturing en grip te geven op de hoofdlijnen van de begroting 2026. In de kadernota zijn de financiële gevolgen verwerkt van de nu voorliggende beleidsplannen.

De Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen
Deze wet is de grondslag voor samenwerkingsverbanden tussen verschillende gemeenten.
Per 1 juli 2020 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van kracht geworden. De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen.
Het ABWF houdt rekening met deze en andere wijzigingen in de wetgeving.

De Wet open overheid (Woo)
Sinds 1 mei 2022 vervangt de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaar bestuur (Wob). De Woo wordt gezien als een belangrijke stap naar een open overheid en is bedoeld om overheden meer transparant te maken door ervoor te zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en toegankelijk worden.
Het ABWF houdt rekening met deze en andere wijzigingen in de wetgeving.

Deelname van de gemeente Hoorn aan de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Westfriesland
Jaarlijks legt het Afvalbeheer Westfriesland -voorheen CAW- rekening en verantwoording af voor het gevoerde beleid. Dit gebeurt aan de hand van “de Hoornse 10”, spelregels over gemeenschappelijke regelingen.

Raadsbesluit van 19 december 2017
Hierbij is de notitie ‘Informatievoorziening Gemeenschappelijke Regelingen’ vastgesteld. Doel van de notitie is dat de raden beter geïnformeerd worden over en actiever betrokken worden bij de nieuwe financiële en beleidskaders van een aantal gemeenschappelijke regelingen, waaronder het CAW. Een van de verzoeken aan de gemeenschappelijke regelingen is om vanaf 2019 jaarlijks voor 1 januari een kadernota naar de raden te sturen waar voor 1 maart zienswijzen op gegeven kunnen worden. Het Algemeen Bestuur (AB) van een gemeenschappelijke regeling besluit over de kadernota, waarbij de zienswijzen worden betrokken.

Gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Westfriesland
Gemeente Hoorn heeft haar afvaltaken ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling (GR) Afvalbeheer Westfriesland. Naast de gemeente Hoorn zijn de gemeentes Opmeer, Drechterland, Enkhuizen, Koggenland, Stede Broec en Medemblik deelnemer in de gemeenschappelijke regeling. Wethouder Bennis heeft namens de gemeente Hoorn zitting in het AB van Afvalbeheer Westfriesland. Het aandeelhouderschap van de GR-CAW/Afvalbeheer Westfriesland is in april 2022 overgedragen aan de individuele gemeenten. De intergemeentelijke afstemming zowel op het gebied van afvalbeleid en -uitvoering als aandeelhouderszaken HVC vindt plaats binnen de GR- Afvalbeheer Westfriesland.

Raadsbesluit van 4 februari 2020,
Hierbij is de gemeenschappelijke regeling CAW tussentijds technisch gewijzigd. De nieuwe dienstverleningsovereenkomsten met de HVC zijn op 5 december 2019 aangegaan door de gemeente en niet meer door het CAW. Ook het beleid wordt in deze nieuwe situatie bepaald door de gemeente. Dit betekent dat de beleids- en verordenende bevoegdheid, die tot 2020 nog bij het CAW lag, weer teruggehaald is naar de gemeente. De verordenende bevoegdheid en taken die daarmee van doen hebben (inzameltaken, verlenen vergunningen, handhaving) zijn uit de tekst van de gemeenschappelijke regeling geschrapt. En passant is ook de beleidsbepalende bevoegdheid van het CAW geschrapt.

Raadsbesluit 30 juni 2020
Het toenmalig CAW heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de samenwerkingsvorm tussen de CAW-gemeenten. De raad heeft een positieve zienswijze afgegeven over de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek naar de toekomst van de gemeenschappelijke regeling Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland. De conclusies en aanbevelingen komen samengevat op het volgende neer:

1. De regio Westfriesland blijft gebaat bij een regionale samenwerking op het afval- en grondstoffendossier gezien de meerwaarde en noodzakelijkheid ervan.
2. Gezien deze samenwerking is het CAW omgevormd tot "Afvalbeheer Westfriesland”, die beheerorganisatie is voor de stortplaats Westwoud en intergemeentelijk afstemmingsplatform voor beleid, dienstverleningsovereenkomsten- en aandeelhouderzaken.
3. Het huidige collectieve aandeelhouderschap wordt ingeruild voor een individueel aandeelhouderschap van de zeven Westfriese gemeenten in HVC.
4. In 2023 wordt de situatie rond het beheer van de stortplaats Westwoud en de samenwerkingsvorm opnieuw beschouwd. Zie

Het AB van het toenmalig CAW heeft kennisgenomen van de zienswijzen en heeft ingestemd met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.

Raadsbesluit 15 juni 2021
De raad heeft ingestemd met de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en de term “Afvalbeheer Westfriesland” is formeel van kracht.

Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FGUR)
In 2019 stelden de gemeenteraden in Noord-Holland Noord en de provincie Noord-Holland de FUGR vast. De FUGR is vanuit de regietafel geïnitieerd met als doel stroomlijning en versimpeling. De FUGR vervangt de regeling uit 2012 en is gemoderniseerd en vereenvoudigd. Met de komst van de FUGR worden vaste uitgangspunten voor het indexcijfer voor loon -en prijsontwikkelingen gehanteerd.

Motie indexering en bezuinigingen gemeenschappelijke regelingen dd. 7 november 2023
De gemeenteraad verzoekt het college:
- zich in te spannen voor een indexatiepercentage bij GR-en die zoveel mogelijk in lijn zijn met de indexatie die de gemeente Hoorn intern hanteert;
- een negatieve zienswijze voor te leggen bij een te hoge indexering van gemeenschappelijke regelingen;
- in aansluiting bij de bestuursopdracht in Westfries en bovenregionaal verband te onderzoeken hoe en welk percentage aan bezuinigingen mogelijk zijn.

Pact van Westfriesland
De Regio heeft de ambitie om tot de top 10 van meest aantrekkelijke regio's van Nederland te behoren. In het realiseren van deze ambitie kunnen gemeenschappelijke regelingen een belangrijke rol spelen. Zij vervullen immers een belangrijke rol binnen thema's als zorg, leisure, leefbaarheid, energie. Voor raden en colleges is het belangrijk om te weten wat de gemeenschappelijke regelingen bijdragen aan de ambities en opgaven. Dit moet een plekje krijgen in de kadernota's die de regelingen aan de raden aanbieden.

5. Argumenten

De procedure
Het DB van Afvalbeheer Westfriesland stuurt de Kadernota 2026 naar de deelnemende gemeenten. In deze kadernota worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2026 gepresenteerd, overeenkomstig artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Hierbij wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om een zienswijze af te geven aan het AB van Afvalbeheer Westfriesland. De Kadernota is tijdig ingediend, zodat de raden vóór 1 maart 2025 een zienswijze kunnen geven. Daarnaast is de Kadernota opgesteld volgens het format van de Regietafel Noord-Holland Noord.

De beoordeling van de Kadernota 2026
De Kadernota 2026 dient als basis voor het opstellen van de begroting en het meerjarenperspectief. In de Kadernota 2026 worden de spelregels, randvoorwaarden en uitgangspunten over de inhoud, financiën en procedure bepaald. Gelet op de beperkte omvang en taken van Afvalbeheer Westfriesland is er in de Kadernota 2026 geen sprake van beleidsmatige keuzes die van invloed zijn op de geldstromen binnen het Afvalbeheer Westfriesland.

Omdat Afvalbeheer Westfriesland niet beschikt over eigen gebouwen en eigen medewerkers en naast de kosten voor het secretariaat geen vaste jaarlijkse uitgaven heeft, zijn aspecten zoals indexatie loon en prijs, rente op kapitaalgoederen en percentage overhead voor Afvalbeheer Westfriesland niet relevant.

Met de beperkte taken en activiteiten van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Westfriesland is de directe bijdrage aan het Pact van Westfriesland gering. Door de genoemde ontwikkelingen over de taken van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Westfriesland resteren slechts een beperkt aantal uitgaven en inkomsten. Naast de vaste kosten voor het secretariaat, inclusief financieel beheer, die voor 2026 begroot zijn op € 56.850 per jaar, zijn er geen structurele uitgaven. De enige externe inkomstenbron bestaat uit de huurinkomsten van de golfclub op Westwoud van circa € 28.000 per jaar.

Het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven zal worden verdeeld onder de deelnemende gemeenten naar het aantal inwoners.

Indexatie
De loon-prijsindexatie 2026 is conform de door gemeenten vastgestelde regeling FUGR en geldt voor alle gemeenschappelijke regelingen. Het indexatiepercentage 2026 voor alle gemeenschappelijke regelingen is vastgesteld op 7,44%. De percentages zijn gebaseerd op de meest actuele cijfers van het CPB en bevatten naast een indexatie op 2026 een bijstelling op de indexatiecijfers van 2023..

Prijsindexatie	8,0% * 30%	=	2,40%
Loonkostenindex	7,2% * 70%	=	5,04% +
Indexatie:			***7,44%***

Bezuinigingsopgave
In het kader van de bezuinigingsopgave is gekeken naar mogelijkheden om de kosten van het ABWF te verlagen. Gezien het minimale karakter van de gemeenschappelijke regeling bieden de structurele kosten geen ruimte voor besparingen. Desondanks heeft het ABWF gezocht naar alternatieven om bij te dragen aan de financiële doelstellingen. Voor de kadernota zou een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op basis van de reguliere indexatie noodzakelijk zijn. Dit zou resulteren in een bijdrage per inwoner van € 0,37 (afgerond). Gezien de positieve exploitatie is besloten deze indexatie niet door te voeren. Hierdoor blijft de gemeentelijke bijdrage per inwoner ongewijzigd op € 0,34. Met deze keuze wordt bijgedragen aan de bezuinigingsdoelstellingen, terwijl de financiële stabiliteit en continuïteit van de GR blijft gewaarborgd
In de loop van 2025 wordt duidelijk welke indexatie er in de algemene uitkering komt voor de Hoornse begroting 2026. Omdat het bedrag voor de Afvalbeheer WF gelijk blijft, levert ABWF op deze manier een nog nader te bepalen bijdrage aan de bezuinigingstaakstelling van de GR-en. Gezien het geringe bedrag van ABWF, is deze taakstelling niet begroot.

De bijdrage per inwoner is bij de eindejaar rapportage 2023 vastgesteld op € 0,34. Voor de kadernota zou deze bijdrage moeten worden verhoogd naar € 0,37 per inwoner door de indexering. Deze zal niet worden toegepast, omdat er ook met een bijdrage van €0,34 per inwoner al een positieve exploitatie is. Bij het opstellen van de begroting 2026 zullen de inwonersaantallen per 1-1-2025 worden gehanteerd. Dit betekent dat de financiële consequenties voor gemeente Hoorn alleen zullen bestaan uit een eventueel verschil in inwonersaantal tussen 1-8-2024 en 1-1-2025.

Ontwikkelingen voormalige stortlocatie Westwoud
Over de voormalige stortlocatie Westwoud heeft Afvalbeheer Westfriesland de zorg dat er geen sprake mag zijn van een negatieve beïnvloeding van de omgeving (waaronder grond- en oppervlaktewater) door bijvoorbeeld lozing van grondwater of afstromend hemelwater. Eventuele risico's voor de kosten voor de nazorg Westwoud worden in principe opgevangen vanuit de voorziening Westwoud. Deze is herijkt in 2023. De gemeenten zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het op de juiste hoogte houden van de voorziening, inclusief de gemeente Hollands Kroon. Bij uittreding uit het CAW is afgesproken dat de uittredende gemeente verantwoordelijk blijft voor de nazorg van de voormalige vuilstort.

In 2019 heeft Buiten Organisatieadvies advies uitgebracht over het toekomstige beheer van de voormalige stortplaats. Geconcludeerd is dat het in eigendom houden van de stortplaats in combinatie met een nieuwe externe beheerder de beste optie is. Bodemzorg is in 2019 aangesteld als beheerder. Vanwege een eventuele afkoop van de nazorg is door Bodemzorg een indicatief voorstel gedaan.
In 2019 waren te weinig gegevens bekend over de vuilstort. Afgesproken is de betreffende zaken in kaart te brengen en in 2023 naar een eventuele afkoop te kijken.

Inmiddels heeft Bodemzorg in opdracht van het ABWF nader onderzoek uitgevoerd naar de noodzaak en dimensionering van aanvullende beheersmaatregelen. In 2023 zijn de resultaten bekend geworden en kunnen conclusies in 2024 getrokken worden over de toekomstige beheeropgave en financiële consequenties daarvan. Daarnaast vindt in 2024 een herijking van het doelvermogen plaats, zodoende deze in lijn te brengen bij de huidige stand van zaken en wetgeving. Deze berekening wordt betrokken bij de besluitvorming omtrent de toekomstige beheeropgave en de eventuele afkoop van de stort. De gemeenteraden zullen geïnformeerd worden over de voortgang en bevindingen.

De uitgaven ten behoeve van de nazorg van Westwoud worden gedekt uit de voorziening Westwoud. Deze bedraagt in 2025 naar verwachting ca. 1,46 M€. Bodemzorg heeft nader onderzoek uitgevoerd naar de noodzaak en dimensionering van aanvullende beheersmaatregelen. In 2024 zijn de resultaten bekend en kunnen conclusies getrokken worden over de toekomstige beheeropgave en financiële consequenties daarvan.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het maatschappelijk draagvlak voor het CAW is de laatste jaren regelmatig in het nieuws geweest. Bij de raden in Westfriesland leefde het gevoel dat zij te veel op afstand staan in de besturing van het CAW. In 2020 heeft de besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van de gemeenschappelijke regeling. Besloten is om de gemeenschappelijke regeling in stand te houden, echter met een sterk aangepast takenpakket. Hiermee is tegemoetgekomen aan de wens van de raad om meer invloed te kunnen uitoefenen op het afvaldossier.

7. Financiële gevolgen

De bijdrage van Hoorn is bij de eindejaar rapportage 2025 van ABWF vastgesteld op € 25.813. Dit is al verwerkt in onze begroting. De indexatie van 7,44% zal niet worden toegepast. De financiële consequenties voor de begroting 2026 zullen alleen bestaan uit een eventueel verschil in inwonersaantal tussen 1-8-2024 en 1-1-2025. Dit is op dit moment nog onbekend, maar zullen naar verwachting heel minimaal zijn. Afhankelijk van het tijdstip van bekend worden van de bijdrage 2026 zal deze in de Hoornse kadernota 2026 dan wel in de begroting 2025 worden verwerkt.

De bijdrage per inwoner is bij de begroting 2025 vastgesteld op € 0,34.

Dit leidt tot de volgende bijdrage per gemeente:

Bijdrage per deelnemer 2026		
Deelnemers	**Aantal inwoners 1-8-2024**	**Bijdrage per inwoner € 0,34**
Gemeente Drechterland	20.498	6.969
Gemeente Enkhuizen	18.892	6.423
Gemeente Hoorn	75.922	25.813
Gemeente Koggenland	25.790	8.769
Gemeente Medemblik	45.964	15.628
Gemeente Opmeer	12.317	4.188
Gemeente Stede Broec	22.344	7.597
Totaal	221.727	**75.387**

8. Communicatie
Dit besluit is openbaar en wordt naar het Afvalbeheer Westfriesland gecommuniceerd.

9. Realisatie
Een eventuele zienswijze van de raad wordt meegenomen bij de vaststelling van de begroting van Afvalbeheer Westfriesland in de eerstvolgende vergadering van het Algemeen Bestuur.

Hoorn, 9 januari 2025

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester